

לישת מצות ע"י ישראל שומר תומ"צ

קטעים משוע"ר – הקשורים לנושא השיעור

שוע"ר סי' יא

ד טוון נכרי או שזר אפילו ישראל עומד על גביו ואומר לו שיעשה לשם ציצית פסולין דנכרי אדעתיה דנפשיה קעביד ואינו חושש לדברי ישראל, אלא אם כן מסייע הישראל מעט.

שוע"ר סי' לב

יב אם עיבדו נכרי יש פוסלין אפילו ישראל עומד על גביו ואומר לו שיעבד לשמו, כמו שהגט שכתבו נכרי פסול, אע"פ שישראל עומד על גביו ואומר לו שיכתבנו לשמו ולשמה לפי שהנכרי לדעת עצמו הוא עושה ואינו שומע להישראל (ואע"פ שהוא אומר ששומע לו אין פיו ולבו שוין ואף אם אומר שכפיו כך לבו אין נאמן על כך).

ויש מכשירין כשישראל עומד על גביו ואומר לו שיעבדנו לשמו, ואינו דומה לגט שצריך לכתוב כל תורף הגט לשמו ולשמה וזה לא ישמע לו אבל בעיבוד אין צריך רק כשנותן העור לתוך הסיד שיתננו לשמו וזה ישמע לו.

ומכל מקום לכתחילה צריך לסייעו קצת בעיבודה. וכן נוהגים במדינות אלו שאין עבדנים ישראלים מצויים בכל המקומות.

שוע"ר סי' לט

א תפלין ... שכתבן נכרי או כותי אפילו כתבן לשמן ... פסולין, מפני שנאמר וקשרתם וכתבתם כל שישנו בקשירה ... ישנו בכתובה וכל שאינו בקשירה אינו בכתובה ... מומר לכל התורה כולה, אפילו לתיאבון, פסול מן התורה לדברי הכל, שהרי הוא כנכרי לכל דבריו.

שוע"ר סי' תנג

יד אין אדם יוצא ידי חובתו אלא במצה ששמרה ישראל מחימוץ לשם הפסח שנאמר ושמרתם את המצות שישמרנה ישראל לשם מצות מצה. יש אומרים לשם מצות בערב תאכלו מצות, ויש אומרים לשם מצות שבעת ימים תאכלו מצות, דהיינו שאם שמרה לשם מצה שיאכלנה בז' ימי הפסח יוצא בה, וכן עיקר.

טו ומהו שימור זה האמור בתורה הוא כשרואה אותה קרובה לבא לידי חימוץ ישמרנה וישתדל בה שלא תחמיץ, כגון מתחלת לישתה ואילך שכבר באו עליה מים והיא קרובה להחמיץ אם לא ימהר להתעסק בה בידיים בלישתה ועריכתה ואפייתה צריך ישראל בן דעת להתעסק בעסקים הללו לשם מצה.

טז וכל זה מעיקר הדין אבל כבר נהגו כל ישראל לשמור החטים של מצת מצוה משעת טחינה ואילך...

אבל הטחינה עצמה מותרת אפילו על ידי נכרי כגון ברחיים של יד רק שישראל בן דעת יעמוד על גביו מתחלת הטחינה עד סופה.

יט החטים של מצת מצוה טוב להחמיר אם אפשר לשמרם משעת קצירה ואילך שלא יפלו עליהם מים, לפי שיש אומרים שמדברי סופרים אין אדם יוצא ידי חובתו בפסח אלא במצה ששמרה ישראל מחימוץ מתחילת שעה שהיתה ראויה לבא לידי חימוץ דהיינו מיד בתלישת השבלים מהמחובר שאז אם היו נופלים עליהם מים היו מחמיצין.

שוע"ר סי' תס

א כבר נתבאר בסימן תנ"ג שאין אדם יוצא ידי חובתו אלא במצה שישראל בן דעת נתעסק בלישתה ועריכתה ואפייתה לשם הפסח, אבל אם באחד מהעסקים הללו נתעסק נכרי ... אפילו אם ישראל גדול בן דעת עומד עליהם ומלמד ומזהירם שיתעסקו בה לשם הפסח אין אדם יוצא בה, לפי שהנכרי אינו שומע בקול ישראל המזהירו והוא עושה על דעת עצמו ואינו מתכוין לשם הפסח...

ויש חולקין על זה ואומרים שאם ישראל גדול בן דעת עומד ומשגיח עליהם שלא תתחמץ העיסה בידיהם אף על פי שהם אינם מתכוונים לשם הפסח, שאין צריך כלל שתהא כוונת הלישה לשם פסח אלא שיהא השימור מחימוץ מלישה ואילך לשם הפסח כמו שנתבאר בסימן תנ"ג, וכאן הרי ישראל בן דעת עומד עליהם ומשגיח על העיסה שבידיהם ומשמרה מחימוץ לשם פסח. והעיקר כסברא הראשונה.

ומכל מקום בשעת הדחק שאי אפשר בענין אחר כגון זקן או חולה שאי אפשר לו ללוש ולאפות בעצמו והוא בין הנכרים ואין שם ישראל יש לסמוך על סברא האחרונה.

ומכל מקום נכון הדבר שילמד ויזהר את הנכרי שיעסוק בה לשם פסח. וגם הוא יסייע קצת בלישתה, שאז עושה הנכרי על דעת הישראל המסייעו ולא על דעת עצמו כמו שנתבאר בסימן י"א עי"ש.

שוע"ר יו"ד סי' ב' קו"א ס"ק יא

ורובה ככולה.

שוע"ר ה' ריבית סע"ט-פ

מומרת שיש לה בן ... אסור אפילו להלוותו לדברי הכל, לפי שהוא כתינוק שנשבה בין הנכרים, (ו)אינו דומה למומר שיודע רבונו ומתכוין למרוד בו ... ואע"פ שאחר כך שמע שהוא יהודי וראה היהודים ודתם, הרי הוא כאנוס הואיל ונתגדל בין הנכרים על דתם ואינו מן המורידין.

שוע"ר ה' מציאה

לט וישראל העובד עבודה זרה ... אינו בכלל אחיך ... וכן המומר לכל התורה כולה, או רובה.